

ЭНЭСИЭЛИИ

• Нам улууһун хаһыата • 1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ •

2000 с.
От ыйын
29 күнэ
суббота
№ 85 (8775)

А. ФЕДОРОВ:

Бу - интэриэһинэй!

«1000-с ЫАЛГА ГААҤЫ БОСХО КИЛЛЭРИЭХПИТ».

«Намгазстрой» (бастаан КСМК, кэлин муниципальная тэрилтэ) тэриллбитэ 6 сыл буолла. Ол кэмгэ 10-ча үлэһиттээх 40-чэ үлэһиккэ тийэ кэпсэбит, материалнай базатын лаппа ситэрбит тэрилтэ начальнига А.А.Федоров биһиги ыйытыларбытыгар эппиэттиир.

- Анатолий Анисимович, ааспыт кэмгэ туох уларыйылар баар буоллулар, билигин үлэ-хамнас хайдах баран иһэрий?

А. Федоров: Ааспыт сылы барыстаахтык түмүктээтибит, ол эрэри итинтибит кумаарыга эрэ көстөр. Дьыг иһигэр сакаасчыт тута харчынан аахсара буоллар салгы сайдарга олус бэрт буолуо этэ. Биһиги үлэни оҕордубут да отчуоттуубут, ол кээмийигэр тута нолуок аабылар, онтон ыстырааптаан кириэн бараллар. Уопсайынан хардарыта төлөһүү чааһын этгэххэ 1996-98 сылларга олус ырахан балаһыаньа үөскээбитэ, сорох тэрилтэлэр (холобура, «Якутгазстрой» - нач. Саввин) өр кэмгэ отой да үлэтэ суох олордубут. Арай сүл түмүгэр үл көстөн Таастаахха айылҕа гааһа холбонно. Онон сымыһахпытын быһа ытыран баран тулуйан олоһуу кельүүстэээ дакаастанна.

Улууска баар газ тэрилтэлэрэ бары биір тылга кириэн үлэлибит, бэйэ-бэйэни мэхэйдэспэккэ. «Стройсельгазофикация» дирекцията изин сорбугун чэпчэки сыаналаах матырыйаалынан толуйан улаханлык оҕустарбатыбыт.

Билигин кэскиллээх туһаайыынан улуус хоту энэригэр баар бөһүөлэктэргэ гааһы киллэри буолар. Биһиги Кыһыл Дэрэбинэ диэри магистральнай турбаны тарда сылдыбыт. Маньаха олохтоох дьаһалталар бырайыактыыр документацияны толотторон, үбү экирэттиһэн төһүү көмөлөөх буолаллар. Гаас диэн туһугар кутталлаах дьыала, онон ураты хонтуруолу эрэйэр.

- Гаас абыраллааһын дьон барыта өйдүүр, ол эрэри тутта төлөөһүнүгэ ботуччу соҕус сыаналаах буолара биллэр. Манна туох да моһуогу көрсүбэккит

дуо?

А. Федоров: Биллэн турар утары уунан биэрэргэ тыа киһитигэр гааһы киллэри төлөбүрө кырата суох. Билигин дьон бары бигэ өйдөөтүлэр, хараҕы быһа симэн баран биірде аахсан кэбис да онтукайын уон оччонон барыстаах. Чоҕунан, маһынан оттуу тиһэх үһугар быдан ороскуоттаах, түбүгэ бэрт. Баччаанга диэри Нам селотун дьаһалтата Даадары, сорох учаастактары сельскай диэн ааттанар варианынан, ол аата чэпчэки сыананан гааска холботто. Сорох ыаллар «Дьулуур» олоһор дьыэ фондатын нөһүө ылар кредиттэринэн аахсаллар. Мин өйдүүбэр, отой аһыах ыал гаас кириитин уйуммакка арыыланан хаалбыт буолуохтаах.

Гаас аңардас итинни эрэ биэрэр диэн өйдөбүл тута. Бу ааспыт сылларга биһиги 800 ыалы гааска холбоотубут, ол аата 500 гектар күөх ойуурбутун имири кэрдийтэн быһаастыбыт. Чоҕунан оттуу сағана котельнай тула шлак ыһыллара, салгын буорту буолара, ол билигин суох. Ити биірэ. Иккиһинэн, гааһы производства мунутуурдук туһаны тэнийиэн наада. Аппаныга З. Винокуров тепличнай хаһаайыстыбата гааһынан оттуллан төгүрүк сыл оҕуруот аһын атыылыра олус бэрт сағалааһын. Соторутааҕыта «Сухаһыт» тирэх хаһаайыстыба баһылыга Н.Н. Сивцев бурдугу курдуга гааһы туһанары кэпсэппитэ, биһиги ону ылыммыппыт. Ити курдук гааһы мунутуурдук туһаннахпытына атын улуустартан тоҕо хаалыахпыт? Республика президентэ сөпкө сэмэлиир: асфальт суол, айылҕа гааһа, таас тутуу толору баар, арай дохуоппут кэмчи.

Хаһан эрэ биір дойдулаахпыт «Колми» салайааччыта Н. Румянцев 1000-с атылаһааччыга массынаны босхо биэрэрин этэн турар, биэрбит да буолуохтаах. Ол тэңэ биһиги 1000-с ыалбытыгар гааһы босхо холбуур былааннаахпыт. Ити бағар быйыл, бағар эһиил туолар кыахтаах.

Кэлэсттэ В. КАСЬЯНОВ

От ыйын 8 күнүгэр мин аймактарбар Аппааньага баран хоммутум. Сарсыныгар соҕото доборум - куоскам туругун ыйыталаһаары Андреевтарга телефоннаатым. Онуоха Елена Николаевна «уолбут Петя эн ааның боро-

көр-күлүү курдук кэлэстэр. Ыксаан начальниктара П.А. Зыряновка тийбиппэр көмөлөһөхтөрү диэн эрэннэрибитэ, ол эрэн дьон хамнаабаттар.

Мин инбэлиит киһи санаатым да тийэр кыағым суох. Онон от ыйын

Эрэйдээх эһиңэс МИН МИЛИЦИЯМ МИИГИН КӨМҮСКҮӨБЭ ДУО?

буойа сыйыллыбыт» диэн эппитин истээт төнөн кэлиим. «Умнаһыт бурдугун тыал көтүппүт» диэбитти бэйэм да аһыах малбын, салбын, аспын-үөлбүн ньылбы сотон ылбыттар. Ол курдук норка уонна кырса бэргэһэлэри, магнитофону, пылесосу, саңа таба тыһа унтуулары, пенсиям тобоһун, бородуукталары мэллэппитэр.

Тута милиссийэҕэ биллэрбиппэр кэлэн көрдүлэр, иниттилер. Рымановтар кыра уоллара кимнээх ылбыттары этэн биэрдэ. Ол дьону, Нартаховтары тутта туппубуттар. Ону аһан уол Смирнова Оля, Аня бааллара диэбитэ. Холубунай розыск үлэһитэ В. Иванов баччаанга диэри туох да быһаарыны ылбата, барыта

24 күнүгэр эмиэ телефонунан тийбиппэр дежурнай Иванов ааппын истээт трубканы төптөрү ууран кэбистэ. Ити курдук мин кыһалҕабар төрт наадыбаттар, төптөрүтүн ким дьыэ куортамныры дьыэ ыйытылаһар. Хата ыалларым Наталья Егорова, Сардана Николаевна көмөлөһө сатыылар. Олус улаханлык М.С. Барахсановаҕа махтанабын. Онтон дьыңнээхтик көмөлөһөхтөрү диэн санаабыт дуоһунастаах дьоннортон туох да туһаны көрбөккө олоһорон, олоғум усталаах туоратыгар итинник хомолтону көрсүбэтэҕим, ол да иһин эһии охсуу буолан доруобуйам бэргээтэ.

А. ПРОКОПЬЕВА, Нам с.

От ыйын 25 күнүгэр буолан ааспыт улуус дьаһалтатын коллегиятын мунһагар ыччат 2000 сылга диэри сайдыытын программатын бырайыагын көрдө уонна төрүт быһыытынан бигэр-гэтэ, салгыы чочуйар, үлэлэһэр ис хоһонноох дьаһалы таһаарда. Маны тэңэ улууспутугар «Үрдэл» диэн ааттаах ыччат туристическай комплексин тутуу туһунан боппуруоһу дьүүллэстэ.

Бу баға санааны өссө 1996 сыллаахха «Сото» комплексин кытта куоталаһыы быһыытынан туруора сылдыбыппын өйдүүбүн. Ол сағана ыччат отделин сабиэдиссэйинэн Еремеев Алексей Ильич үлэлиирэ. Биһиги оччолорго Тааттаттан шахта онорор массынаны уларсан I Хомуस्ताах мырааныгар хаһан кириэн метролаах, холодильниктаах, үөһэ таһаарар фуникулердаах, хонор дьыэлээх, аһыыр-үгкүүлүүр тутуулардаах комплексин онорон Сотону куоһарыахха диэбитин улуус баһылыга Ядреев Александр Николаевич сэнгээрэн истибитэ, өйүүрүн биллэрбитэ эрэри үп

ЧӨРЭЭБИТМ, ӨЙЧҮЭБИТМ

суоға тохтоттор дии.

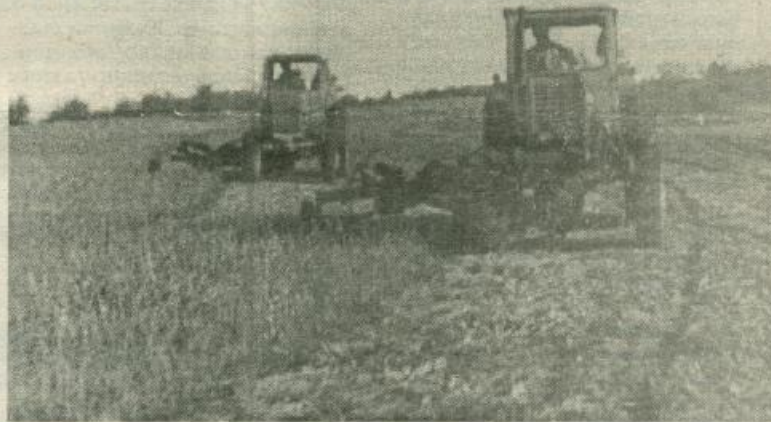
Билигин үп көстөр буолан хамсааһын оҕоһулунна. Саха Республикатын Ыччат дьыалаларыгар министерствота Александр Николаевич туруорсуутун өйөөбүтэ. Министрество 800 тыһ. солк. харчынан көмөлөһөрүгэр олоғуран бу комплексы өссө сайыннарар бырайыага М. Аммосов аатынан фонд директора Петухов М.Р. чочуйан былааннаан киллэрбитин өйөөтүлэр, улуус баһылыга коллегия кыттыылаахтарыгар туркомплекс өссө сайдан улуус бюджетыгар үбү киллэрэр өгө көрүңгү буолуо диэн эрэннэрдэ.

Түмүгэр ыччат министрин солбуйааччынан соторутаағыта анаммыт биір дойдулаахпыт Еремеев Алексей Ильич уонна улуус баһылыга Ядреев А.Н. дуогабарга илии баттастылар, онон

сотору харчы кэлэн күүстээх үлэ сағаланыахтаах. Хас биірдии нэһилиэк саға тутууга бэйэтин кылаатын киллэриэхтээх. Мин санаабар нэһиликтэр буор босхо үдэлиэхтэрэ суоға, үлэлэ-эбиттэрин суотугар ыччаттарың, ороһорун саға туркомплекска ыһтан босхо эбэтэр чөлчөти-илээхтик сынныахтаара диэн уоскутуоһун саға барарбын. Саға тэриллбит «Үрдэл» ГУП директорыгар Петухов М.Р. уонна улуус дьаһалтатын спортка уонна туризмга комитетын председателигэр Ядрихинскэй С.П. уонна саға министр солбуйааччытыгар Еремеев А.И. ситиһилиэхтэр тэрийэр үлэни бағарабын уонна культура ыгэтэ толору өйүүрүн биллэрэбин.

*А. КИРИЛЛИН, культура
отделин сабиэдиссэйэ*

«МОДУТ» ГУП-тан СОНУНАР

«Модут» ГУП (директор Осипов В.В.) 600 төбө сылгы сүөһүнү, 200 ынах сүөһүнү о.и. 80 ынар ынағы сыл таһаарыахтаахтар. Ол инниттэн 1200 тн. оту оттоноохтаахтар.

От ыйын 21 к. туругунан 400 тн. оту кэбиһэн чөкөттүлэр. Алаастар үүнүүлэрэ быйыл куһағана суох. Онуоха эбии бу күнүгэр кураан күннэр тураннар Куличкин В.П. салайааччылаах звено 500 тн. былааннааһын 200 тн. оту оттоото. Онтон Кытылга Новиков А.И. 12 киһилээх звенота 350 тн. былааннааһын 120 тн. оту кэбистэ.

Сылгыһыттар звенолара (Кривошапкин П.И.) 350 тн. былааннаах 80 тн. оту кэбистилэр. Кинилэр салгыы Баакычча арыыга кириэри сылдыллар. Шергин В.В. баһылыктаах бааһынай хаһаайыстыбата кытылга 20 тн. оту оттоон баран алааска (Чагдаайыга) тағыстылар Осипов В.В. бэйэлэрин чааһынайдарыгар 40 тн. оту кэбиһэн

Урүн илгэни да оҕорууга үлэ куһағана суох. Үөһэ Кытыла сайыллар 5 ыанлыксыт, барыта 11 үлэһиттээх ферма, 80 ынар ынахтан күн ахсын 600 литр үтү улуусПО-ға туттараллар, үрдүгэр сүүрдэллэр. Күн өрүү-өрүү 3 фляга сүөңгэйи эдэр эрчимнээх үлэһит Осипов Семен Васильевич Т-25 тракторынан маслозаводка киллэрэ турар эбит.

Онон улуусПО-ну кытта дуогабар быһыытынан 60 тн. үтү туттарар былааннарын 25 тн. толорбуттар. «Дуогабарытын балаһан ыйыгар толоруохпут» - диір директор Осипов В.В. эрэллээхтик. Төлөбүрүн «Элис» оптавай фирматтан 70 тыһ. солк. бородуукта (бурдук, сахар) ылбыттар. Итм курдук Модуттар быр-бааччы үлэлээн-хамсаан олоһоллор эбит.

Николай СИВЦЕВ, журналист

Ходуһа суугуна - 2000

КЫРА АРДАХ БЫТААРЫЫНЫ ТАҤААРДА

Оттооһун от ыйын 27 күнүнээҕи түмүгэ киһини үөрдүбэт. Өскөтүн ааспыт нэдиэлэҕэ улуус оттооһун былаанын 105,6% толорбут буоллаҕына, бэрт кыра ардах улахан бытаарыны таһаарда. Улуус отчуттара нэдиэлэҕэ 5681 гектардаах ходуһаны оҕустардылар. 10275 тонна оту кэбиһэн, сыллаағы сорууда 29,4%-на ситиһилинэ. График быһыытынан ити кэмгэ 12250 тонна от бэлэмнэнэр былаана 83,9% туолла.

Улуус 18 нэһилиэгиттэн баара суоға 3 нэһилиэк графигын аһара толордо. Ол курдук Хатын Арыы нэһилиэгийн отчуттара графикарын 143,6, модуттар 109,3, салбаннар 103,1% ситистилэр.

Оттооһун графигын «Хоту» СПК (Үөдэй) 148,1, «Модут» ГУП 123,2, бааһынай хаһаайыстыбаларга: хатырыктар 131, I Хомуस्ताахтар 104,8, салбаннар 103,1, кэтэх хаһаайыстыбаларга: хатын арыылар 195, хамаһаталар 174,6, арбыннар 131, Түбэлэр 109% толордулар.

Күнү-дьылы чинчийээччилэр ыраалабыт ардахтаах күннэрэ кэлиилэр быһыылаах. Маньык усулуобуйаҕа сиктээх оту кэбиһиңгэ туттуллар ньымалары туһанан салгыы оттооһоха.

В. ВАСИЛЬЕВ

«Абитуриент-2000»
СГУ-га 305
САҤАБЫЛЫАННА

От ыйын 27 күнүнээҕи туругунан Саха Государственной университеттэригэр 305 оҕо сайабылыанна биэрбит. Киин ВУЗ-тарга номнуо 14 оҕо кирибит. Онтон Бүлүүтээҕи педучилищега уонна Дьокуускайдаағы тыа хаһаайыстыбатын академиятыгар Намга буолбут экзаменнар түмүктэринэн 5 оҕо кирибит. Инники 2-3 экзамен туругунан көрдөххө 46 оҕо проходной, онтон 16 оҕо полупроходной баалаахтар. Сорохтор хас баалы ылбыттары биллэ илик. Экзамен кыһыан туттарбатах, проваллабыт абитуриент аһыах, кыра баалы ылбыт оҕо ахсаана элбэх.

Намнаағы педучилищега от ыйын 27 күнүнээҕи туругунан 327 сайабылыанна бэрлэппит. НПУ-га сайабылыанна ыһыыта бүппүт. Иккис экзамен бүтэн үһүс сағаламмыт. Нам улууһунтан 90-тан таһа оҕо туттарса сылдыар.

В. РЫКУНОВА

наат, бастаан нарыллык, онтон улам-улам үлүһүйэн, тэтимин эптэ. Сүүсчэ хаамыттан ордук усталаах өктүктээһингэ киһитин сир ортотугар хаалларда. Манан былаатынан сарт түһөр көлөһүнүн сотто-сотто иннин диэки, уу кытыгынаары талахтары көрбүтүнэн дайбанан элэһэттэ.

Үгүс күүлэйдэргэ иннин биэрбэтэх охсооччу Киргизэлэй Куокарап оройуонга чемпион охсооччу аатын ыла сылдыбыттааҕа. Таарыччы хотууру уонна оттоһуну пропандалары аһыннаха сатанар.» Буускап» хотуурун тилиннэрэр сыаллаах Уралга Арти механической заводугар үс сылы быһа тиэстибитэ. Саҥа хотуур республикаҕа

үлэлээтэ.

Туустаах үлэтин таһынан общественной ноһоруусканы арахсыпат аргыс оностор. Салбанга колхоз комсомольскай тэрилтэтин секретара. Чо-буо, билигэ-көрүүгө тардыһар дьоһурдаах, бөлэмнээх эдэр киһи дакылааты, бэсиздэни кэбээстик онорор. Нэһилиэк сэбиэтин депутатынан хаста да талыллар. Колхоз бырабылыанньатын уонна ревизионнай комиссиятын чилиэнэ.

Хамафатта нэһилиэгин комсомольскай тэрилтэтин салайар, Ленин аатынан колхоз бырабылыанньатын чилиэнэ, сельсовет депутаты. Сельсоветка секретардыыр сылларыгар биир бастыҥ үлэлээһинэн республикаҕа биллибитэ. Опыт атастаһытыгар араас оройуоннартан делегациялар кэлэллэрэ. Григорий Софронович тэрийэр дьоһун саҥа былыһык көрдөрбүтэ. Исполком уонна сессиялар эрдэттэн бөлэмнэн, араас боппуростар быһаарыллаллар болзомтонутардара. Нэһилиэк кэскилэ, инники

сайддыта сүрүннэнэрэ. Олоһу-дьаһаҕы тупсарыга элбэх үлэ ытыллыбыта.

Мэлдьи дьон-сэргэ ортотугар, харахтарын далыгар маннайгы сүһүөх партиянай тэрилтэ секретарынан, төрөппүт комитетын, табаарыстыы суут чилиэнинэн, эркин хаһыатын, кэлин колхоз многотиражкатын редакторынан, «Нам» совхозка профком, народнай контуруол председателинэн о. д. а. үлэлэспитэ. Кэники сылларга кырдыаҕастар сэбиэттэрин председателинэн үлэтии сырытта.

Хас да быбардарга учаастактаагы комиссия председателинэн ситиһилээхтик үлэлээн, быбардар үрдүк таһымнаахтык барыларын хааччыйан, бастыҥ тэрийэр үлэтэ бириэмийэнэн бэлиэтэмитэ. Уһун сылларга үтүө суобастаах үлэтэ-хамнааһа республика, улуус тэрилтэлэринэн үрдүктүк сыаналанан, үгүс элбэх бочуотунай грамоталары, ээрдэ суруктары туппута. Тыыл, үлэ ветерана юбилейнай медалларынан наараадаламмыта.» Партия ветерана» знактаах.

... Саҥа тахсан эрэр күн талахтар быыстарынан солотуу көмүс сүүмэхтэри сыһа тарта. Киргизэлэй отуутун таһыгар чэйдий олоһор. Өрүс диэкиттэн салгыҥ куурбут от дыргыл сытын аҕалар. Чыычаахтар ыллыллар. Бай, бүгүн от ыйын 25 күнүгэр кэбэ чоргуйда. Боркуоппайабынан тохтоохтаах этэ дии. Бээ эрэ кырдыаҕастар хайдах дьылга уһундук этэр дириллэрэ.

Кэникинэн халлааным былытыра үксээтэ, Ылдыын чуҕаһаата. Вацлав Серошевскай «Сахалар» диэн кинигэтигэр инчээй сир отун охсон, ууттан кураанахха таһаараллар, 5-6 муунталаах кыра лэ-кээ бугуулары онороллор диэн суруйбут. Борууттан ураты уу отторо бугуулааһыҥна буортуйбаттар. Сүрэхтээхтэр хас бугул ахсын, аннынан салгыҥ охсорун курдук, тоһоно анһыан, сииктээх оту ситэри куурдаллар.

Итинник арааһы саны-саны, айылбатын кытта кэпсэтэ-кэпсэтэ, кырдыары кыйдаабыт кырдыаҕас — Киргизэлэй Куокарап сыстан биилээх хотуурун ылан, ходоһатыгар түөрэнгэли хаама турда. Хотуурун ыстаалыгар күн уота күлүмүрдүү оонньоото.

А. ВАСИЛЬЕВ

КЫРДЬАРЫ ҮЙДААБЫТ КЫРДЬАҒАС

Сотурутаагыта үлэлиир хоспугар саһархай ары ханнаах, арылыччы көрбүт, иннин диэки дьүккүспүттүү туттубут, киһи хараҕар улахан-нык быраһыллыбат маадыар атахтардаах, көлөһүнүрбүт ырбаахыта сииһигэр сыстыбыт Киргизэлэй Куокарап оҕонньор кириэн кэллэ. Хайдах да 74 саастаах диэбэккин. Эдэр-сэнэх көрүгүнээх, сэбэрэлээх.

— Түөртүү тонналаах икки оту кэбистим. Өссө да хас да боскуйа тахсар ото баар, — диэн астыммыттыы кэпсээтэ.

Кинини көрүстэхпинэ, мэлдьитин аҕабын саныыбын. Кыра уңуохтааҕа үһү. Дэлэҕэ Кылгас Дайыла диэхтэрэ дуо. Ол гынан баран үлэһитинэн, кыайарынан-хоторуунан мээһэ киһи тэһиһэспэтэ үһү. Кинини бу диэн өйдөөбөппүн. Барыта түүдү-бит курдук: көтөҕөн олоһон кинигинэйэн ыллыыр, атахтаһа сытан, атаһын ыраахтаһарын ыраастыбын, сааскы балык ыамын саҕана Дьүлэй Байхаалап оҕонньору кытта Куорбаанкы күөлтөн соболоон кэллэллэр.

Ити Киргизэлэйгэ майгынанатар аҕам сэрии сылларыгар кыһыл көмүс сууйуутугар үлэлээбитэ. 1946 сыллаахха ыам ыйыгар үрөхтөр уулара кириэн турдаһына, биһигиттэн балаача ыраах нэһилиэккэ — Уоттуга ыалдыан өлбүтүн туһунан сурах кэлбитэ. Ийэм барар кыаҕа суоҕа. Кыһыл оҕолоһо...

Киргизэлэй 1926 сыллаахха муус устар 11 күнүгэр күн сырдыгар күөх окко түһэн, чааһара ытаабыта. Төрөппүттэрэ оҕуһу саниэлээх, этэнгэ сырыттаһына эр бэрдэ тахсыаҕа диэн сылыктаабыттар. Кырдык да онуку. Уол тыа сириин оҕотун сиэринэн сайын куйааска буһан, кыһын бургунас ынах муоһа булгу барар тымныытын тулуйан, үлэҕэ изэмэ мастыы эриллэн, сириэдийэн испитэ.

Самаан сайын таһнары сатыылаан турар, үкэр от, кулун кутуруга өнөрдөөн да үүмүт. Улахан күүлэйгэ ыраахтан-чугастан аатырбыт охсооччулар кэккэлээбиттэр. Киргизэлэй икки эрэ миэтэрэни кыайбат үрдүк уңуохтаах үскэл киһини кытта кэккэлэһиннэрэ туруордулар. Анараа киһитэ сани санаата: «Сутурук саҕа киһиэхэ иннибин биэрбэт иннибин».

Хамаанда бэрилиннэ. Улахан киһи кизгник дайбанан, охсон тэллэһиннэрэн, хотуурун ылларара да бэрт, иннин диэки түһүннэ. Киргизэлэй тоҕо эрэ холку. Хотуурун сытыыла-

бүтүүнүгэр тарҕаммыта. Оттооһунга сүбэлэрэ «Ленин суола», «Энсиэли» хаһыаттарга тиһигин быспакка бэчээттэнилэр. Чурапчы, Бүлүү о. д. а. улуустар маассабай информация средстволарынан кэпсэннэ.

«Күөх быһаан күрээр» брошюра 1986 сыллаахха бэчээттэнэн тарҕаммыта. Хас да автордар ортолоругар биһиги Киргизэлэйбит баар.» Охсуллубут от сыта» диэн оскуола оҕолоругар төрүт культураны үөрэтэр учууталларга пособиелаах. Онно былыргы өбүгэлэрбит оттооһунга үйэлэри уңуордаан кэлбит ньымалара, түгэннэрэ, үгэстэрэ, окко туттар тэриллэрэ сииһилии суруллубут.

Киргизэлэй Соппуруонабыс хаһыаптыгыгар актыыбынайдык көмөлөспүтэ, суруйбута үйэ аңарын туолла. 1993 бастыҥ корреспондент аатын ылбыта. Норуот эмчиттэрин ассоциациятын чилиэнин быһытынан Хамафаттаҕа норуот эмчиттэрин филиалын үлэһиттэрин салайар, контуруоллуур эбээһинэһин толоро сылдьар.

Аны үлэһит быһыытынан суолун-иһин билсиэһин. 1942 сылтан Киров аатынан колхоз чилиэнэ, ити кэмтэн үлэ ыстааһа аабыллар. Сэттэ сыл устата араас үлэҕэ буһар-хатар, илии ырахан үлэтигэр эриллэр. 1945 — 46 сс. үөрэх дьылыгар Салбан оскуола сабыллан, Салбан оҕолоругар Хамафатта нэһилиэгэр интернат аһыллыбыта. 20 саастаах эдэркээн Киргизэлэй интернат сэбиэдиссэйинэн анаммыта. Салбан ыччаттара салгыы үөрэнэр дьолломмуттара.

Уон аҕыс сыл устата Хамафаттаҕа Ленин аатынан колхоз фуражира, кассира. Кыһамныылааһын, чизһинэйин, аккуратнайын иһин Дьокуускайга салайар кадрдары бөлэмниир оскуолаҕа үөрэххэ ытыллыбыта. Үөрэһин бүтэрэн, бастаан кассир-счетоводунан, бухгалтерынан үлэлиир. Колхоз экономикатын сайыннарыга кырата суох оруолламмыта. Кылаабынай бухгалтерга тийэй үүмүтэ.

1967 сылга «Нам» совхозка холбоһуу. Совхоз кылаабынай бухгалтерын солбуйааччынан, пенсияҕа тахсар диэри Хамафатта сельсоветын исполкомун секретара, исполком чилиэнэ. 1996 сылга дылы «Комсомольскай» совхозка, «Хамафатта» коллективной предпрятиетыгар о. д. а. араас тэрилтэлэргэ

Быйыл «Сайдыы» оҕо айымньытын дьэтиин музейыгар ойуулуур-дьүһүннүүр искусство саалата аһыллыбыта. Бу музей 1990 с. ыам ыйын 8 күнүгэр — Кыайы 45 сылыгар — аһыллыбыта. Ол кэмгэ комиссия чилиэннэрэ үгүс элбэх үлэни тэрийэн ыһпыттара, сыаналаах араас матырыйаллары, экспонаттары хомуйбуттара. Нэһилиэк олохтоохторун, сэри, үлэ ветераннарын ахтыларын суруйбуттара. Бу кинилэр суруйбут, онорбут үлэлэрэ биһиэхэ туһунан да кэмнэмэт үтүө кылаатынан буолла.

Музейи тэрийи исторياتын кинигэтин суруйуутунан көрдөххө музей саҥа сэбиэтэ тэриллэн, хас биридии чилиэнэ туһунан эбээһинэс ылыннан үлэни ыһпыттар. Сэбиэт председателиринэн элбэх үлэни тэрийэн ыһпыт, үгүс сырларын биэрбит орто оскуола учууталлара Алексеева Г.Г., Федотова Ф.Я. үлэлээбиттэрэ. Чилиэннэр Анаһев С.М. - балыһа исторياتын, Иванов И.И. - «Нам» совхоз олоһун, Колесова А.П. - оскуола олоһун, Акимова З.В. - музыкальнай оскуола, Данилов В.Т. - тэрилтэлэр историяларын, Сысолятин Н.Ф. - мастарыскай уонна автопарка тэриллитин туһунан, Мачахтыров И.Г. - материальной база, Новгородова Ф.И. - колхоз олоһун, Белолобская Л.С. - деткомбинат, Слепцов В.Т. - сэри ветераннарын, Охлопков Е.А. - пионерскай, комсомольскай тэрилтэ үлэтин сырдаппыттар.

Бу үлэлээбит дьонноҕо нэһилиэнньэ олохтоохторо, ыалдыттар улахан махталларын тиэртилэр. Музейи Слепцов В.Т. кэниттэн убаастыыр киһибит Саха АССР үтүөлээх агронома Герасимов И.М. б сыл устата үлэлэспитэ. Саамай улахан үлэтинэн нэһилиэк исторياتын суруйууга үгүс сыратын уурбута. Киниэхэ бу үлэтин суруйуутугар күөс-көмө буолбуттара учууталлар Давилова С.Р., Иванова М.Е., Иван Михайлович бэйэтэ булан-талан, сүгүн-көтөҕөн былыргы тыа хаһаайыстыбатын массыналарын фрагментарын муспуга. Музейга элбэх стендэлэри онорторбута. Олохтоохтор араас көрүгүнээх экспонаттары бэлэхтээбиттэрэ.

Музейга 1993 сыллаахха Аан дойдугаагы Мамонт музейин директора Лазарев П.А. мамонт, бизон, носорог түүлэрин образыһын, муус үйэтигэр үөскээн ааспыт кыыллар уңуохтарын бэлэхтээбитэ. Бу кэмтэн ылата музейга «Палеонтология» салаата аһыллыбыта. Нэһилиэкпит баһылыга Горохов Н.Х. Верхоянсккай улууттан мууһуруу үйэтигэр үөскээбит кыыллар уңуохтарын аҕалан музейга бэлэхтээбитэ. Бу музей б салаалаах: палеонтология; өбүгэлэрбит олохторо-дьаһахтара; ким да умнуллубат, туох да умнуллубат; колхоз, совхоз үлэтэ-хамнааһа; нэһилиэк исторياتа; пионердар, комсомоллар үлэлээн ааспыт сыллара.

Бу музей иһинэн кыраайы үөрэтэр куруһуок тэриллэн 15-16 оҕо программа, былаан быһыытынан дьарыктаналлар. «Палеонтология» салаатын Слепцова Гая, нэһилиэк исторياتын Аргунов Тима, «Ким да умнуллубат, туох да умнуллубат» уонна «Нам» совхоз исторياتын Филатова Маша, «Өбүгэлэрбит олохторо-дьаһахтара» салааны уонна музей тэриллитин исторياتын Филатова Вера олус үчүгэйдик кэпсииллэр.

Быыстапка саҥа саалатын арыһы күнүгэр экскурсия кэниттэн I Хомустаах орто оскуола-тыгар хас да сыл үлэлээбит ытыктыр учууталбыт, фотокорреспондент Лазарев Г.А. 1967 с. устубут киинэтин көрдөрдүлэр. Ыалдыттарбыт 33 сыл анараа өттүнээҕи нэһилиэк олоһун, эдэр саастарыгар үлэлээбит сылларын көрөн долгуһан үөрдүлөр-көтүлөр. Саҥа выставочнай сааланы аһы церемонията саҕаланна. Үөрүүлээх түгэнгэ лентаны быһа кырыгар чизэ музейи төрүттэспиттэргэ Алексеева Г.Г., Федотова Ф.Я., Алексеев Д.Ф., Иванов И.И. бэрилиннэ.

«Умсулдан» фольклорнай студия салайааччыта Орлова Я.П. аал уоту оттон аһанан саҥа сааланы алдаата. Студия оҕолоро музыкальнай эвэрдэлэрин тиэртилэр. Торжественнай чааһын методист Федорова А.К. иилээн-саҕалаан салайан ыгытта. Бастакы тылы кыраайы үөрэтэр

куруһуок салайааччытыгар Константинова Н.В. биэрдэ. Музей төрүттэммитин, үлэтин-хамнаһы кэпсээтэ. Үлэлээбит дьонго истиг махталын тиэртэ.

Салгыы выставочнай саала салайааччыта Степанова Л.Н. саҥа саала сылын-соругун кэпсээбитэ. Барыта 310 үлэ туруоруллубут. Манна үөрэнээччилэр матырыйаалтан тигиллэрэ, баайылары, бысапкалара, мастан, туостан оҕоһуктара, чеканкалара, самолеттар, пароходтар макеттара, араас уруһуйдара о.д. а. ыйаммыттар. Художник Колесов И.С. персональнай үлэлэрин быыстапкага киһи көрдөр көрө туруон курдук элбэх, олус үчүгэй ис хоһоонноох, оҕолорбут оҕоһуктара биһигини сөхтөрдө, өөртэ.

Быйылгы саҥа аһыллыбыт саала оҕо-аймах уонна оҕо спордун сылыгар үөрэнээччилэрбитигэр улахан бөлөһүнэн буолла. Бу музейи ханнык баҕарар делегацияра кыбыстыбакка көрдөрүүххэ сөп эбит диэн сыаналаатылар.

Музейга икки эбии хоһу баһылык Горохов Н.Х. 1998 с. биэрэн, онон кэнээн быйыл саҥа «ойуулуур-дьүһүннүүр» искусство саалата аһыллан үлэтин саҕалаата. Биһиги оҕолорбут араас көрүгүнээх бастыҥ оҕоһуктарын үлэлэринэн кытгар кыахтанылар. Онон үөрэнээччилэрбит сүргэлэрэ көтөбүллэн, үөрүүлэрэ үрдүк. Биһиги, төрөппүттэр, ол иһин бу музей саҥа аһыллыбыт саалатын тэрийиитигэр үгүс өрүттээх үлэни ыһпыттарын, кэрэ көстүүлээх, үчүгэй оҕоһуулаах стендэлэрдээх, суруктаах-бичиктээх гына оҕорбуттарыгар олус диэн үөрэн-көтөн барҕа махталбытын тиэрдэбит.

Музей оҕоһуутугар үгүс сырларын ууран үлэлээтилэр: Константинова Н.В. - кыраайы үөрэтэр куруһуок салайааччыта, Винокурова А.Н. - «Сайдыы» оҕо айымньытын дьэтиин директора, Федорова А.К. - методист, Бащева В.Д. - «Айыһына» иис куруһуога, Охлопкова А.Е. - имигэс тарбахтар - кыһынан өрүү, Соловьева Т.М. - «Хатыҥчаан» — туос студия, Новгородова Н.К. - «Туосчаан» куруһуок, Филатова В.П., Константинов В.С. - сылгыны үөрэтэр куруһуок, Жиркова С.А., Аргунов А.Д., Солдатова Л.Д., Орлова Я.П., Федоров И.Д. - «Умсулдан» фольклорнай студия. «Сайдыы» оҕо айымньытын директора Винокурова А.Н. кэлбит ыалдыттары эвэрдэлээтэ. Музейга үлэлээбит дьонго махтал суруктарын туттарда уонна музей «школьной музей» статуһун ылбыт сибидиэтэлистибтэн кыраайы үөрэтэр куруһуок салайааччытыгар Константинова Н.В. туттарда. Ол кэниитин эвэрдэ тылы эттилэр. Музейи төрүттээччилэринэн Алексеева Г.Г., Федотова Ф.Я., Алексеев Д.Ф., Иванов И.И. буолаллар. Музей үлэтигэр ветераннар Новгородова Т.В., Дмитриева А.Д., урукку нэһилиэк баһылыга Горохов Н.Х. көмөлөспүттэрэ. Мамонт музейин директора Лазарев П.А. мамонт тириитин ласкуйун, видеокассетаны, остуолга ууруллар знагы, вымпелы, кинигэлэри, буклеттары бэлэхтээбиттэрэ. Нэһилиэкпит биһир талааннаах, чаһылхай ыччата Колесов И.С. ийэтэ Азарова М.Д. Намнаагы оҕо үөлбэтин кыраайы үөрэтэр куруһуок сал. Семенова Н.И., Герасимов И.М., Атласов П.И., Прокопьев А.И., Николаева Г.М., Татаринов А.М., Степанова М.Г., Тимофеев С.С. уо.д.а. Кинилэр бары истинник эвэрдэлээтилэр, баһа санааларын эттилэр. Музей киһи-аймах олоһун, үлэлээн ааспыт олоһун исторياتа буоларынан кэлэр көлүөнэни иитэр-үөрэтэр суолтата улахан.

Е.Н. СЫСОЛЯТИНА. I Хомустаах

Программа ТВ с 31-го июля по 6-е августа

ПОНЕДЕЛЬНИК, 31 июля

ОРТ

06.00 Телеканал «Доброе утро»
09.00 Новости
09.15 Сериал «Вавилонская башня»
10.20 Поле чудес
11.30 Сериал «Компьютерные войны»
12.00 Новости
12.15 Телеканал «Добрый день»
12.55 Фильм «Три плюс два»
14.30 Программа «Вместе»
15.00 Новости
15.20 Мультсериал «Вокруг света за 80 дней»
15.40 Звездный час
16.10 До шестнадцати и старше
16.45 Вкусные истории
16.55 Сериал «Вавилонская башня»
18.00 Новости (с сурдопереводом)
18.20 Клуб «Белый попугай»
19.00 «Ералаш»
19.10 Погода
19.15 Комедия «Нейлон 100%»
21.00 Время
21.45 Сериал «Тысячелетие»
22.40 «Гибель галантного века»
23.25 Время футбола
00.05 Сериал «Майк Хаммер: Час ведьм»
01.05 Новости
01.30 «Паранормальные явления. Закрытое досье»

РТР

06.00 7.00 8.00 9.00 Вести
06.15 06.30, 7.30, 8.40, 9.20 Доброе утро, Россия!
06.20 8.30 Семейные новости
06.50 7.50, 8.50 Новости Москвы
07.35 Телеспешназ
09.15 «Черным по белому»
09.35 «Ноев ковчег». Мультсериал
10.00 Сериал «Мануэла»
11.00 Вести
11.30 Сериал «Санта-Барбара»
12.25 Диалоги о животных
13.25 «Марьяна роша»
14.00 Вести
14.30 Сериал «Черная жемчужина»
15.25 Сериал «Богатые и знаменитые»
16.20 Сериал «Простые истины»
17.00 Вести
17.30 Сам себе режиссер
18.00 Программа передач
18.05 «Кырачаан»
18.20 «Якутск встречает гостей»
18.50 Видеоэзрисовка
19.00 «Сарыал»
19.30 «Саха сирэ-Якутия»
19.50 Реклама
Канал «Россия»
20.00 Вести
20.35 «Дежурная часть».
20.50 Сериал «Дикий ангел»
22.40 Сериал «Следствие ведут знатоки».
23.45 «Ринг - 2000»
00.55 «Футбол + ТВ»
3-я программа
Канал «Россия»
18.00 Сериал «Графиня де Монсоро»
19.00 Сериал «Комиссар Рекс»

ВТОРНИК, 1 августа

ОРТ

06.00 Телеканал «Доброе утро»
09.00 Новости
09.15 Сериал «Вавилонская башня»
10.15 Пока все дома
10.50 Колесо истории
11.30 Сериал «Компьютерные войны»
12.00 Новости
12.15 Телеканал «Добрый

день»
12.50 Мультсеанс
13.20 Сериал «Спрут»
14.30 Программа «Вместе»
15.00 Новости
15.20 Мультсериал «Вокруг света за 80 дней»
15.40 Царь горы
16.10 До шестнадцати и старше
16.45 Вкусные истории
16.55 Сериал «Вавилонская башня»
18.00 Новости (с сурдопереводом)
18.20 Маски-шоу
18.45 «Ералаш»
18.55 Погода
19.00 Комедия «Безумный день»
20.15 Жди меня
21.00 Время
21.45 Сериал «Угол атаки»
22.40 «Гибель галантного века»
23.25 Новости
23.40 Программа «Цивилизация»
00.15 Сериал «Служба новостей»

РТР

06.00 7.00 8.00 9.00 Вести
06.15 06.30, 7.30, 8.40, 9.20 Доброе утро, Россия!
06.20 8.30 Семейные новости
06.50 7.50, 8.50 Новости Москвы
07.35 Телеспешназ
09.15 «Черным по белому»
09.35 «Ноев ковчег». Мультсериал
10.00 Сериал «Мануэла»
11.00 Вести
11.30 Сериал «Санта-Барбара»
12.25 Диалоги о животных
13.25 «Марьяна роша»
14.00 Вести
14.30 Сериал «Черная жемчужина»
15.25 Сериал «Богатые и знаменитые»
16.20 Сериал «Простые истины»
17.00 Вести
17.30 Сам себе режиссер
18.00 Программа передач
18.05 «Тыя сирэ»
18.50 Видеоэзрисовка
18.55 «Якутск встречает гостей»
19.30 «Саха сирэ-Якутия»
19.50 Реклама
Канал «Россия»
20.00 Вести
20.35 «Дежурная часть»
20.55 Сериал «Дикий ангел»
22.40 Сериал «Следствие ведут знатоки»
00.20 Фильм «Семь красавиц»
3-я программа
Канал «Россия»
18.00 Сериал «Графиня де Монсоро»
19.00 Сериал «Комиссар Рекс»

СРЕДА, 2 августа

ОРТ

06.00 Телеканал «Доброе утро»
09.00 Новости
09.15 Сериал «Вавилонская башня»
10.20 Здоровье (с сурдопереводом)
10.50 Жди меня
11.30 Сериал «Компьютерные войны»
12.00 Новости
12.15 Телеканал «Добрый день»
13.10 Сериал «Спрут»
14.30 Программа «Вместе»
15.00 Новости
15.20 Мультсериал «Вокруг света за 80 дней»
15.40 Зов джунглей
16.10 До шестнадцати и старше
16.45 Вкусные истории
16.55 Сериал «Вавилонская башня»
18.00 Новости (с сурдопереводом)
18.20 «Ералаш»
18.35 Боевик «В зоне особого внимания»
20.25 Погода
20.30 «Диверсант N 1»

21.00 Время
21.45 Сериал «Угол атаки»
22.40 «Гибель галантного века»
23.25 Новости
23.40 «Собрание заблуждений»
00.10 Сериал «Служба новостей»

РТР

06.00 7.00 8.00 9.00 Вести
06.15 06.30, 7.30, 8.40, 9.20 Доброе утро, Россия!
06.20 8.30 Семейные новости
06.50 7.50, 8.50 Новости Москвы
07.35 Телеспешназ
09.15 «Черным по белому»
09.35 «Ноев ковчег». Мультсериал
10.00 Сериал «Мануэла»
11.00 Вести
11.30 Сериал «Санта-Барбара»
12.25 Диалоги о животных
13.25 «Марьяна роша».
14.00 Вести
14.30 Сериал «Черная жемчужина»
15.25 Сериал «Богатые и знаменитые»
16.25 Сериал «Простые истины»
17.00 Вести
17.30 Сам себе режиссер
18.00 Программа передач
18.05 «Кэм» программа
18.30 «Якутск встречает гостей»
19.30 «Саха сирэ-Якутия»
19.50 Реклама
Канал «Россия»
20.00 Вести
20.35 «Дежурная часть»
20.50 Сериал «Дикий ангел»
22.35 Сериал «Следствие ведут знатоки»
00.10 Фильм «Беги, чтобы спастись»
3-я программа
Канал «Россия»
18.00 Сериал «Графиня де Монсоро»
19.00 Сериал «Комиссар Рекс»

ЧЕТВЕРГ, 3 августа

ОРТ

06.00 Телеканал «Доброе утро»
09.00 Новости
09.15 Сериал «Вавилонская башня»
10.15 Смехопанорама
10.50 Человек и закон (с сурдопереводом)
11.30 Сериал «Компьютерные войны»
12.00 Новости
12.15 Телеканал «Добрый день»
13.10 Сериал «Спрут»
14.30 Программа «Вместе»
15.00 Новости
15.20 Мультсериал «Вокруг света за 80 дней»
15.40 Программа «100%»
16.10 До шестнадцати и старше
16.45 Вкусные истории
16.55 Сериал «Вавилонская башня»
18.00 Новости (с сурдопереводом)
18.20 «Каламбур». Юмористический журнал
18.50 «Ералаш»
19.00 Погода
19.05 Фильм «Тот, кто нежнее»
21.00 Время
21.45 Сериал «Угол атаки»
22.40 «Гибель галантного века»
23.25 Московский кинофестиваль в «Тихом доме»
23.55 Сериал «Служба новостей»
00.50 Новости

РТР

06.00 7.00 8.00 9.00 Вести
06.15 06.30, 7.30, 8.40, 9.20 Доброе утро, Россия!
06.20 8.30 Семейные новости
06.50 7.50, 8.50 Новости Москвы
07.35 Телеспешназ
09.15 «Черным по белому»
09.35 «Ноев ковчег». Мультсериал
10.00 Сериал «Мануэла»
11.00 Вести
11.30 Сериал «Санта-Барбара»
12.25 Диалоги о животных
13.25 «Марьяна роша»
14.00 Вести
14.30 Сериал «Черная жемчужина»
15.25 Сериал «Богатые и знаменитые»
16.25 Сериал «Простые истины»
17.00 Вести
17.30 Сам себе режиссер
18.00 «Якутск встречает гостей»
18.05 I Международные юношеские игры в Москве
18.50 «Бизончик» - «Детям Азии»
19.15 «Служба 02»
19.25 «Немного о Японии»
19.30 «Саха сирэ-Якутия»
19.50 Реклама
Канал «Россия»
20.00 Вести
20.35 «Дежурная часть»
20.50 Сериал «Дикий ангел»
22.40 Сериал «Следствие ведут знатоки»
00.20 Драма «Точка кипения»
3-я программа
Канал «Россия»
18.00 Сериал «Графиня де Монсоро»
19.00 Сериал «Комиссар Рекс»

ПЯТНИЦА, 4 августа

ОРТ

06.00 Телеканал «Доброе утро»
09.00 Новости
09.15 Сериал «Вавилонская башня»
10.20 Анна Козакова в программе «Женские истории»
10.50 Клуб «Белый попугай»
11.30 Сериал «Компьютерные войны»
12.00 Новости
12.15 Телеканал «Добрый день»
13.15 Сериал «Спрут»
14.30 Программа «Вместе»
15.00 Новости
15.15 Фильм «Последний жираф»
16.55 Сериал «Вавилонская башня»
18.00 Новости (с сурдопереводом)
18.20 Джентльмен-шоу
18.50 «Ералаш»
19.05 Человек и закон
19.45 Погода
19.50 Поле чудес
21.00 Время
21.45 Детектив «Смерть за кулисами»
22.45 Песня года
23.30 Триллер «Дом на холме»
01.15 Новости

РТР

06.00 7.00 8.00 9.00 Вести
06.15 06.30, 8.40, 9.20 Доброе утро, Россия!
06.20 8.30 Семейные новости
06.50 7.50, 8.50 Новости Москвы
07.35 Телеспешназ
09.15 «Черным по белому»
09.35 «Ноев ковчег». Мультсериал
10.00 Сериал «Мануэла»
11.00 Вести
11.30 Сериал «Санта-

Барбара»
12.25 Диалоги о животных
13.25 «Марьяна роша»
14.00 Вести
14.30 Сериал «Черная жемчужина»
15.25 Сериал «Богатые и знаменитые»
16.25 Сериал «Простые истины»
17.00 Вести
17.30 Сам себе режиссер
18.00 «4 года назад...»
18.45 «Якутск встречает гостей»
19.05 Видеоэзрисовка
19.15 «Геван»
19.30 «Саха сирэ-Якутия»
19.50 Реклама
Канал «Россия»
20.00 Вести
20.30 Фильм «Елизавета: королева-мать, королева сердец»
20.50 Сериал «Дикий ангел»
22.40 Мелодрама «Морлашка»
00.20 Комедия «Вор, зашедший пообедать»
3-я программа
Канал «Россия»
18.00 Сериал «Графиня де Монсоро»
19.00 Сам себе режиссер.
19.25 «Вино-шоу-кур»

СУББОТА, 5 августа

ОРТ

08.00 Новости
08.15 Слово пастыря
08.30 Сериал «Все путешествия команды Кусто»
09.25 Играй, гармонь любимая!
09.55 «Ералаш»
10.10 Смак
10.30 Спасатели
11.00 «С легким паром!»
11.35 Утренняя почта
12.05 Фильм «Кто войдет в последний вагон»
14.05 В мире животных
14.45 История одного шедевра
15.00 Новости
15.10 Сериал «Горец»
16.00 Седьмое чувство
16.40 Мультиазбука
17.10 Угадайка
18.00 Новости (с сурдопереводом)
18.15 Банка комиксов
18.40 «Женские истории»
19.15 Комедия «Флаббер - попрыгунчик»
21.00 Время
21.45 Фильм «На кого бог пошлет»
23.15 Фильм «Воспитывая Риту»

РТР

08.00 Мультфильм «Как козленок землю держал»
08.10 Комедия «Филадельфийская история»
10.00 Доброе утро, страна!
10.45 «Сто к одному»
11.30 Сам себе режиссер
12.00 Сериал «Друзья II»
12.35 «Золотой ключ»
12.55 «Кинескоп»
14.00 Вести
14.20 Комедия «Зеленый огонек»
15.35 Фильм «Афон. Остров в житейском море»
16.00 «Вечера в Политехническом»
17.00 «Пресс-клуб»
18.00 Моя семья
Якутск
19.00 «Легенда». Видеофильм
19.30 «Лена-ТВ»
Канал «Россия»
20.00 Вести
Якутск
20.30 Торжественное открытие II Международных игр «Дети Азии»
23.00 «Якутск встречает гостей»
Канал «Россия»

23.45 Триллер «Непристойное поведение»
3-я программа
Канал «Россия»
19.00 «Два рояля»
20.30 «Городок»
21.05 «Аншлаг» и К
22.05 Комедия «Колесо любви»

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 6 августа

ОРТ

08.00 Новости
08.10 Армейский магазин
08.40 Вкусные истории
08.50 «Дисней-клуб»: «Аладдин»
09.20 Утренняя звезда
10.10 «Непутевые заметки»
10.30 Пока все дома
11.05 Комедия «Альф»
11.35 Здоровье
12.05 Фильм «Колдунья»
13.55 Фильм «Железное сердце»
14.30 История одного шедевра
15.00 Новости
15.10 Сериал «Горец»
16.00 Возможно все!
16.20 «Дисней-клуб»: «101 далматинец»
16.45 «Дисней-клуб»: «Новые приключения Винни-Пуха»
17.10 «Сегодня с вами я, цыгане...»
18.00 Новости
18.15 Смехопанорама
18.50 «Ералаш»
19.00 Праздничный концерт, посвященный Дню железнодорожника
21.00 Время
21.40 Погода
21.45 Детектив «Неукротимый»
23.55 Фильм «Сердце тьмы»

РТР

Якутск
07.30 Торжественное открытие II Международных игр «Дети Азии»
09.00 «Этот удивительный мир». Видеофильм
09.10 «Дети Азии»
09.40 «Немного о Японии»
Канал «Россия»
09.50 «Доброе утро, страна!»
10.30 «Аншлаг» и К
11.30 «Городок»
Якутск
12.00 «Якутск встречает гостей»
12.20 «Бизончик». Игры «Дети Азии» глазами детей
Канал «Россия»
12.40 Благотворительная акция деятелей культуры и искусства Чеченской республики, звезд России и СНГ «Чужого горя не бывает»
14.00 Вести
14.20 Диалоги о животных
15.20 «Планета Земля»
16.15 Комедия «Не будите спящую собаку»
18.25 Боевик «Полицейская история»
20.00 Вести
Якутск
20.35 Со спортивных арен II Международных игр «Дети Азии»
21.58 Розыгрыш призов «Билет удачи» II Международных игр «Дети Азии»
Канал «Россия»
22.05 Комедия «Виктор и Виктория»
00.25 «50 лет на двоих»
3-я программа
Канал «Россия»
08.00 Мультфильмы
08.25 «Папа, мама, я - спортивная семья»
09.20 «Устами младенца»
12.00 Русское лото
20.35 Комедия «Любовь зла»

КРОССВОРД

По горизонтали

3. Глава политической партии, профсоюза. 4. Моряк, промышленяющий “в флибустьерском дальнем синем море”. 6. Мелкие промышленные товары массового спроса. 9. Русский поэт, автор романа “Вадим”. 10. Временное расхождение во мнениях. 13. Славный осветитель. 15. Объяснить вы должны: кто он мне, брат жены? 17. Украшение из драгоценных камней. 19. Исходный материал для получения сена. 21. Верхняя рабочая одежда. 22. Норвежский полярный исследователь. 23. Лучшее в национальной культуре. 24. Восемнадцатилетняя дань. 28. Их подводят в конце. 30. Обувь, не пригодная для весенней распутицы. 32. Статус жены после смерти мужа. 34. Акела для сородичей (Маугли). 36. Информационное, посредническое и др. учреждение. 37. Возбудитель цепной реакции в пиротехнике. 38. Однокашник, тянувший учебную лямку рядом. 39. Матросская метла-мочалка. 41. Человечище с мощной статью и немелкой силой. 43. Работа для людей, влюбленных в нее. 45. Часть лампочки, “лезущая” под напряжение. 47. Небольшое хмельное заведение. 48. Какие только французские автомобили не встретишь на дорогах России! И этот тоже. 49. Лечение растениями. 50. Наука, изучающая пещеры. 55. Каминная плитка. 57. Страна, в которой все кошки - сиамские. 59. Прежнее название переводчика. 60. Глистное заболевание. 61. Уже не общий, но еще не купе. 62. Ребенок без родителей. 64. Литературное произведение. 66. Вклад в мир моды автора романа “Война и мир”. 67. Элемент детской площадки для самых маленьких. 69. Локоны, которыми могут похвастаться даже лысье. 71. Объединение нескольких однотипных предприятий. 73. Лекарство “от всего”, добываемое скалолазами. 75. Таран в носовой части древнеримского судна. 77. Так называлась небольшая любовно-лирическая песня, популярная в музыке XIV-XVI вв. 78. Специалист по мужским болезням. 79. Жанр, в котором уже много лет блистает Татьяна Шмыга. 80. Русская национальная почва, обожаемая сорняками. 84. Ее на хоккее трибуны желают, о чем недвусмысленно вслух заявляют. 85. Кем приходится мужу отец снохи его отца? 87. Она, как правило, пуце неволи. 89. Проводница к рыбе. 90. Хлопушечник режиссера. 91. Спортсмен или спорт. команда, занимающие в соревновании одно из последних мест. 92. Человек, профессионально занимающийся физической культурой. 93. Облагороженное железо. 94. Уголовное название поддельного паспорта.

По вертикали

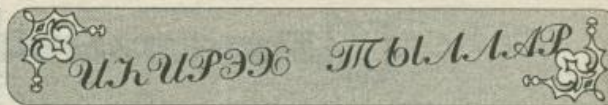
1. Поэтер, кривляка. 2. Морское млекопитающее семейства дельфиновых. 5. Искусство пения. 6. То же, что тутовое дерево. 7. Лицевая фигура. 8. “Состояние” собаки, которой семь верст не крюк (фольк.). 10. Эпоха культурного возрождения в Европе. 11. “Как ... по голове” (деталь топора, фигурирующая в поговорке о неожиданной напасти). 12. Город на Украине. 14. Робкое недовольство толпы. 16. Предел совершенства. 18. И образ жизни, и государственное устройство. 20. Побег, но не самовольная амнистия. 25. Приспособление, с помощью которого человека обманывают первый раз в жизни. 26. Павлинообразный пижон. 27. Специальность телевизионщика и дояра. 29. Мясное блюдо, “жертва” рукоприкладства. 31. Левый приток Колымы. 33. Отгалкивающая физиономия. 35. Жучина, который поживает наши урожаи и жужжит от удовольствия. 40. Сигнальный пистолет. 42. Временное насильственное занятие вооруж. силами территории противника. 44. Казенный согладатай. 46. Ровесники Драконы, Собаки, Обезьяны и прочие “обитатели” китайского гороскопа. 51. Подручный у шефа. 52. Юбилей, на котором пожелание юбиляру долгих лет жизни уже не актуально. 53. Пространство для подготовки военной операции. 54. Легендарный подводный аппарат, подкасававший Вячеславу Бутусову название своей группы. 56. Инициатор начинаний. 58. Продавец в торговой палатке. 63. Светомаскировка в мирное время. 64. Спутница акульей жизни (ихтиол.). 65. Влиятельное лицо. 67. Карточная игра, где нужно “ходить с бубей, если хода нету”. 68. Испуганный гармон. 70. Подачка от фортуны. 72. Им ПРОСТ занимался (ответ в анаграмме). 74. Оппонент неудачи. 76. Звук, с которым проваливаются на экзаменах (разг.). 81. Хвастливое щегольство (разг.). 82. То, что заставляет автомобилиста использовать специальные фары. 83. Альтернатива пряника как метода управления (поговорка). 86. Принадлежность рыбака. 88. Украшение очков.

КЭРИЭСТЭБИЛ

Былырынын сайын от ыйыгар эмтэнэ содуруу барбытым. Этэнгэ эргиллэн кэллэхпинэ үөрэппит оворлорум оскуоланы бүтөрбүттэрэ 10 сылын бэлиэтиэх буолбуттара. Кинилэри 1982 сыллаахха 4 кылааска үөрэнэ кэллэллэригэр начальнай кылааска үөрэппит учууталлара, норуот үөрэтириитин туйгуна Дьяконова Мария Афанасьевна тупшутум. Бу мин оскуолаҕа кылаас салайааччытын быһыытынан үлэлээбит софтох кылааһым оворлоро. Кинилэр хас биридчилэрэ мизэх күндүлэр. Эргиллэн кэлбитим. Истибитим ыар сураҕы. Биһиги кылааспыт саамай айэбэс, элэккэй үөрүннээн Мишата оттуу сылдьан былайыга былдыаммытын. Чэгиэн-чэбдик, бэйэтин лаппа кыанар, тэтиэнэх Мишабыт эдэркээн 27 сааһыгар олус хомолтолоохтук бу сиртэн барбыта биир сүл буолла. Олусов Михаил Михайлович олохун, тинэх күнүгэр диэри олохтоох дьаһалтара суоппарынан үлэлээбитэ. Техникаҕа дьобурдаах, туругас-олоругас, улгум буолан үлэтигэр сөбүлэтэрэ. Кини оскуолаҕа үөрэнэр кэмигэр сүрдээх көрсүө-сэмэй, бэрээдэктээх өрө этэ. Кыра эрдэбиттэн туохха барытыгар эппиэтинэстээх, бэриллэбит соруудаҕы кэмигэр-улгумнук толорор буолара. Сылтан сүл аайы тэрийэр дьобура сайдан, баһылыр-көһүлүүр киһибит уолаттартан кини этэ. Спортивнай үлэни көрүлээччи, салайааччы кини буолара. Бэйэтэ тустууну ордук сөбүлүүрө. Секцияҕа сылдьара. Улууска хас-

та да оскуолатын чизин эрэллээхтик көмүскээбитэ. Оскуоланы 1989 сыллаахха бүтэрэн баран сорох кыргыттарбыт сүбэлэһэн, тутуспутунан Бөтүңгэ сүөһү көрөөччүбүн, ыанньыксытынан үлэли барбыттара (ити советскай кэм тинэх сылларыгар өссө да комсомольскай путевка күүһүн ыһыкта илик кэмэ этэ). Миша кыргыттарыгар кэмтитэн-кэмигэр баран кэлэрэ. Сэһэн-сэппэн, сонун бөрүлөөх кэлэрэ. Сотору аны бэйэтэ советскай армия кэксэтигэр сулууспалы барбыта. Саллаат чизин эрдээхтик өрө тушпута. Командование ийэтигэр Елизавета Дмитриевнаҕа махтал сурук ыыппыта. Миша ийэтин истинник таптыра. Дьэ ис-тас үлэтигэр, окко-огуруокка кыра эрдэбиттэн олохун бүтэһик күнүгэр диэри күүс-көмө, өйбүл-тирэх буолбута. Сибэккини ис сүрээтигэн кэрэхсирэ. Сыл аайы, оскуолатын бүтэриэр диэри, балаһан ыйын 1 күнүгэр уолаттартан кини эрэ курук сибэки дьөрбөтүн аҕалара. Онтукатын мичээрди-мичээрди мизэх уунара харахпар бу баар курдук. Биһиги Мишабыт эрэллээх дьобор, кылааспыт бары үлэтин көрүлээччи, тэрийээччи этэ. Суохтуубут кинини. Арай биһиги өйбүтүгэр-санаабытыгар ча чархай долгуннаах баттахтаах кини күлэн-үөрэн мытырыйбыт сырдык мөссүөнэ өрүү тыыннаах үтүө өйдөбүл буолан хаалыаҕа.

Биһгэ үөрэммит дьоботторо, кылаас салайааччыта Е.М. Попова

Любимую маму, бабушку Павлову Розалию Васильевну от всей души поздравляем с 55-летием. Мы любим тебя за сердечную доброту и теплоту, за житейскую мудрость, за оптимистический характер. Желаем нашему дорогому человеку крепкого здоровья, благополучия, долгих лет жизни. Благодарим за неустанную заботу о детях и внуках.
Дочери, сын, зятья, невестка, внуки

Биһгэ үлэлиир, ытыктыр табаарыспытын **МИХАЙЛОВ ВАСИЙ КИРИЛЛОВИЧ** 60 сааскын туолбукунан, истинник эбэрдэлиибит. Эһиэхэ кытаанах доруобуйаны, уһун үйэни, тус бэйэбэр, дьэ кэргэнгэр бары үтүөнү, кэлэр да өттүгэр үлэ, олох үөһүгэр сылдьаргар баҕарабыт.
Пенсионнай сулууста управлениетын коллектива.

Үөдэй нэһилиэгэр озорор күндүтүк саныыр кэргэммин, күн күбэй ийэбитин, айэбэс эбэбитин **БОЧКАРЕВА АЛЬБИНА ИВАНОВНА** самаан сайын силигилээн турар кэмигэр 50 сааскын туолар кэрэ-бэлиэ күнүгүнэн ис сүрэхпиттэн үөрэн-көтөн долгуйан турар эбэрдэлиибит. Эн биһиги туспутугар кыһамнын, тирээин-өйбүлүн, сүбөн-аман иһин сүһүөхтээх бэйэбит сүгүрүйэн, хоолдуктаах бэйэбит хонкуйан туран барҕа махталбытын тирээбит. Баҕарабыт ыары ыалласпатын, чэгиэн-чэбдик, доруобай буол. Өрүү илиигэр эбэрдэлээх, тарбаххар алгыстаах, быстыбат бырдылаах, эстибэт сениэлээх, сылайбат сындааһыннаах, муора далай санаан кытуурдамматын. Айыыларын арагаччылаатыннар, Ийиэхситтэрин көмүскээтиннэр. Айыы санаата аргыстаһын, Күн санаата дьобордустун!
Эбэрдэни кытары кэргэниг, оворлоруг, кийииттэринг, күтүөттэринг, сизниг.

БИЛЭРИИЛЭР-РЕКЛАМА

«Кэскил» баһынай хаһаайыстыба эрдэтээҕи хортуппуу атылыһар. Төлөбүр харчынан эбэтэр ГСМ. Сыйаната көпсөтии быһытынан.
Билсэр телефон 21-5-12.

Срочно куплю запчасти к трактору Т-25.
Обращаться по телефону: 22-2-98 (р.т.), 22-8-83 (д.т.).

Өвөлөөх ыанар ынаҕы атылыбыт.
Билсэр телефон 21-5-89.

Считать недействительным паспорт серии IV-СН № 537582, выданный ОВД Намского райисполкома ЯАССР 13 ноября 1986 года на имя Протопопова Николая Николаевича.

Считать недействительным утерянный аттестат о среднем образовании В № 543661, выданный в 1987 г. Едейской средней школой на имя Голиковой Лии Петровны.

Куортмаһабыт 2 дуу 3 дуу хостоох дьэиэни. Отоплениелаах эбэтэр газтаах.
Телефон 22-2-37.

Эдэр ыал улуус киинигэр дьэ (квартира) куортмаһыан баҕарар.
Билсэр тел. 21-1-41 (күнүһүн) 23-2-13 (күнэһтин)

Күндү дьоммутугар Мария Васильевна, убайытыгар Степан Степановичка тапталлаах уоллара, мелодист КУЛИЧКИН Сергей Степанович Эдэр сааһыгар күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тири-эрдэбит. Намтан: саҕаһа, убайдара Куличкиннар	Выражаем глубокое соболезнование родителям, родным по поводу трагической смерти горячо любимого сына, друга, одноклассника КУЛИЧКИНА Сергея Степановича. Выпускники I ХСШ 1993 г., классные руководители Мария Дмитриевна, Мария Романовна
Истинг дьоборбут, табаарыспыт - эдэр талааннаах ырыһыт, мелодист КУЛИЧКИН Сергей Хомолтолоохтук өлбүтүгэр ийэтигэр Мария Васильевна, аҕатыгар Степан Степановичка, аймахтарыгар, бар дьонугар дириг кутурбаммытын тирээбит. «Хатыгчаан» музыкальной студия	I Хомустаах олохтоох дьаһалтата, I Хомустаах школа-комплекса уонна иччаттар тумсууларэ I Хомустаах олохтоохторугар Куличкин С.С. уонна Куличкина М.В. уоллара СЕРГЕЙ Эдэр сааһыгар хомолтолоохтук өлбүтүн дириг кутурбаммытын тирээбит.
Таптыр оҕобут, уолбут КУЛИЧКИН Сергей Степанович Өлбүтүн дириг кутурбаммынан табаарыстарыгар, билэр дьонугар иһитиннэрбит. Ийэтэ, аҕата, балтылара, Куличкиннар	I Хомустаах «Сайды» оҕо айымньытын дьэитин коллектива биһиги үлэлиир үлэтигэр Куличкина Мария Васильевна, кэргэнигэр Степан Степановичка, озорлоругар Вераҕа, Аляҕа тапталлаах уоллара, убайдара КУЛИЧКИН Сергей Степанович Эдэр сааһыгар хомолтолоохтук өлбүтүн дириг кутурбаммын тирээ-дэр.
«Нам» УПХ коллектива хаһаайыстыба үлэтигэр Куличкин Степан Степановичка кинилэр таптыр оҕолоро СЕРГЕЙ Хомолтолоохтук өлбүтүн дириг кутурбаммын тирээдэр.	

РЕДАКТОР В.Г. КАСЬЯНОВ ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 21496; иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632; редакционной издательской система — 21141	Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, Нам улууһун дьаһалтата, редакция коллектива. Маасабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһууну хонтурбуолуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональной управлениетыгар регистрацияламыт нүөмэрэ — Я 0085. Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэтигин, дьэитиг аадырыһын чопчу ыйыҥ. Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэлдьи биир буолбат. «ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата. 678380, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай уул. 1. E-mail: editor62@sakha.ru	Талылына уонна тангылына «Энсиэли» хаһыат редакционной-издательской систематыгар. Хаһыат Дьокуускайга «Сахаполиграфиздат» НИПК бэчээттэнэр, Ордоникидзе уул. 38. Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лис. Индекс — 54889. Тиража — 1901 Бэчээккэ илии баттанна — 12:00 ч, 28.07.2000 Сакааһын №-рө — 85
--	--	--